

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 351/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Attilom Ilkom, Hlavná 716/172, Kráľovský Chlmec, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Sžk 6/2021 zo 14. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 29. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Sžk 6/2021 zo 14. apríla 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavná sťažnosť (bod 1) súvisí s ústavnou sťažnosťou sťažovateľa proti rozsudku najvyššieho súdu č. k. 7 Sžo 296/2015 z 28. júna 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“), ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 S 5/2015 z 8. októbra 2015, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ (žalobca) domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) č. 34120/2014/15/RK z 5. novembra 2014, ktorým bolo v časti výroku o uložení sankcie zmenené prvostupňové rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, odboru znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) č. 34120/2014 z 15. augusta 2014 tak, že sťažovateľovi

bola uložená sankcia (pokuta v sume 1 000 eur) a zákaz výkonu činnosti na obdobie 10 mesiacov. Ústavný súd uvedenú ústavnú sťažnosť vo vzťahu k námietke porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 listiny uznesením č. k. III. ÚS 681/2017-15 zo 7. novembra 2017 (ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. januára 2018) odmietol ako zjavne neopodstatnenú s tým, že napadnutý rozsudok obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by výklad a závery najvyššieho súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd taktiež zistil, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Ústavnú sťažnosť vo vzťahu k námietke porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

3. Sťažovateľ (žalobca) sa následne žalobou doručenu najvyššiemu súdu 20. júna 2019, ktorú najvyšší súd uznesením č. k. 6 Sžk 18/2019 z 27. novembra 2019 postúpil krajskému súdu, domáhal obnovy konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 1 S 5/2015 a najvyšším súdom pod sp. zn. 7 Sžo 296/2015 vo veci preskúmania zákonnosti uvedeného rozhodnutia ministra spravodlivosti v spojení s uvedeným rozhodnutím ministerstva spravodlivosti.

Krajský súd uznesením č. k. 6 S 10/2020-22 z 23. septembra 2020 žalobu sťažovateľa odmietol podľa § 483 ods. 1 písm. a) a c) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). Čo sa týkalo žaloby na obnovu konania smerujúcej proti právoplatnému rozhodnutiu správneho súdu, krajský súd dospel k záveru, že bola podaná oneskorene a že žalobca v žalobe neuviedol žiaden z dôvodov podľa § 472 SSP zakladajúcich jej prípustnosť. Čo sa týkalo žaloby na obnovu konania smerujúcej proti rozhodnutiu kasačného súdu, krajský súd dospel k záveru, že nie je prípustná, pričom o rozhodnutie kasačného súdu podľa § 462 ods. 2 SSP v danom prípade nešlo.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ (kasačný sťažovateľ) kasačnú sťažnosť, ktorú najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol podľa § 459 písm. a) SSP ako neprípustnú pre oneskorené podanie kasačnej sťažnosti. Najvyšší súd konštatoval, že uznesenie krajského súdu bolo kasačnému sťažovateľovi doručené elektronicky 5. novembra 2020 (štvrtok), kasačná sťažnosť bola podaná prostredníctvom poštového podniku 30. decembra 2020 a bola adresovaná krajskému súdu, ktorému bola doručená 4. januára 2021. Kasačný sťažovateľ mal na podanie kasačnej sťažnosti v prejednávanej veci lehotu jeden mesiac od doručenia rozhodnutia správneho súdu (§ 443 ods. 1 SSP), ktorú napriek riadnemu poučeniu v rozhodnutí krajského súdu nedodrжал. Zmeškanie uvedenej lehoty nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] opakovane vyslovuje názor, že rozhodnutie ministra spravodlivosti č. 34120/2014/15/RK z 5. novembra 2014 a rozhodnutie ministerstva spravodlivosti č. 34120/2014 z 15. augusta 2014 sú nezákonné a ako také mali byť všeobecnými súdmi zrušené. Sťažovateľ najvyššiemu súdu vytýka,

že jeho uznesenie č. k. 6 Sžk 6/2021 zo 14. apríla 2021 je „nezákonné a hanebné obchádzanie procesného práva senátom NS SR číslo 6Sžk“, pretože členka senátu 6Sžk [REDACTED], konala vo veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 1 S 5/2015 ako predsedníčka senátu 1S a predsedníčka senátu 6Sžk [REDACTED] konala vo veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 7 Sžo 296/2015 ako členka senátu 7Sžo, vo vzťahu ku ktorým sa domáhal obnovy konania.

6. Sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu spolu s ústavnou sťažnosťou 29. júla 2021 žiada o odpustenie zmeškania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti tvrdiac, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu mu bolo doručené do jeho elektronickej schránky 22. mája 2021. Žiadosť odôvodňuje tým, že vzhľadom na jeho dočasnú pracovnú neschopnosť trvajúcu od 14. júla 2020 bol schopný práce až od 13. júla 2021. Uvedenú skutočnosť preukazuje kópiou potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti vystavenej jeho všeobecnou lekárkou [REDACTED].

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Sžk 6/2021 zo 14. apríla 2021 o odmietnutí kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu č. k. 6 S 10/2020-22 z 23. septembra 2020 (body 4 a 5).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu

8. Konanie pred ústavným súdom upravujú ustanovenia § 32 až § 241 zákona o ústavnom súde (t. j. jeho piata časť). Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak (§ 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. To znamená, že ešte pred tým, ako sa ústavný súd môže začať zaoberať materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať formálne (procesné) náležitosti ústavnej sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak ústavná sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady, môže sa ňou ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky (I. ÚS 187/2012, III. ÚS 349/2015, I. ÚS 106/2020).

10. Sťažovateľ v osobitnom podaní požiadal o odpustenie zmeškania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (bod 7).

11. Ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej

sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (čl. 124 zákona o ústavnom súde).

12. Lehota na podanie ústavnej sťažnosti je lehotou zákonnou a kogentnou a jej zmeškanie nemožno odpustiť napriek tomu, že to zákon o ústavnom súde výslovne neustanovuje. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sťažnosť nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti (m. m. I. ÚS 22/02); nedodržanie zákonnej lehoty na podanie sťažnosti je zákonom ustanoveným dôvodom na jej odmietnutie ako oneskorene podanej (m. m. IV. ÚS 28/02), pričom ide o takú lehotu, ktorú nemožno predĺžiť ani nemožno odpustiť jej zmeškanie (m. m. I. ÚS 84/02, IV. ÚS 36/03, III. ÚS 124/04, III. ÚS 90/2018, III. ÚS 152/2018, III. ÚS 155/2020, III. ÚS 208/2020). Zákonom určená lehota dvoch mesiacov na podanie ústavnej sťažnosti je tiež lehotou procesnoprávnou, a nie lehotou hmotnoprávnou, z čoho vyplýva praktický dôsledok, že v posledný deň lehoty musí byť ústavná sťažnosť iba podaná na poštovú či inú prepravu, a nie už doručená ústavnému súdu (I. ÚS 106/2016).

13. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nie je dôvod na aplikáciu § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 122 Civilného sporového poriadku, a teda na vyhovenie žiadosti sťažovateľa o odpustenie zmeškania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti.

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zamlčal, že ústavný súd už uznesením č. k. III. ÚS 681/2017-15 zo 7. novembra 2017 meritórne rozhodol o ústavnej sťažnosti sťažovateľa súvisiacej s prerokúvaným prípadom (bod 2), ktorú odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

15. Z odôvodnenia uznesenia ústavného súdu č. k. III. ÚS 681/2017-15 zo 7. novembra 2017 je sťažovateľovi zároveň známe, že v ústavnej sťažnosti musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen uvedením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, akým konkrétnym postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

16. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

17. Ak možno vychádzať zo spoľahlivého predpokladu, že skôr poskytnuté poučenia (informácie) boli objektívne spôsobilé sprostredkovať sťažovateľovi zásadu, že na ústavný súd sa nemožno obracať inak ako v zastúpení advokátom, a že sťažnosť musí obsahovať aj ďalšie všeobecné a osobitné náležitosti, resp. spĺňať ďalšie procesné podmienky, v takom prípade by bolo zotrvanie na požiadavke nového (obsahovo rovnakého) poučenia postupom neefektívnym a formalistickým (m. m. III. ÚS 419/2018, III. ÚS 465/2018, I. ÚS 127/2020, porovnaj aj uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vydané vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 1781/18 a sp. zn. III. ÚS 2229/18).

18. Ústavný súd konštatuje, že (napriek kvalifikovanému právnenému zastúpeniu sťažovateľa advokátom) odôvodnenie ústavnej sťažnosti neobsahuje čo i len jedinú konkrétnu a určitú ústavnoprávne relevantnú námietku, ktorá by mala svedčať v prospech záveru o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením najvyššieho súdu, vyslovenia porušenia ktorého sa v petite ústavnej sťažnosti domáha.

19. Sťažovateľ nielenže nepreukázal, ale v odôvodnení ústavnej sťažnosti ani nespochybnil záver najvyššieho súdu, že sťažovateľ zmeškal lehotu na podanie kasačnej sťažnosti proti právoplatnému rozhodnutiu správneho súdu, čo bolo dôvodom jej odmietnutia ako neprípustnej. To sa týka aj záveru krajského súdu, že sťažovateľ zmeškal lehotu na podanie žaloby na obnovu konania a že v žalobe na obnovu konania neuviedol žiaden z dôvodov podľa § 472 SSP zakladajúcich jej prípustnosť.

20. Takéto správanie sťažovateľa v správnom súdnom konaní svedčí o tom, že nepostupoval podľa zásady „*vigilantibus iura scripta sunt*“, ktorá vo svojej podstate znamená, že práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou.

21. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti tvrdí len to, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je nezákonné, pretože existoval dôvod vylúčenia predsedníčky a jednej z členiek senátu 6 Sžk najvyššieho súdu z prejednávania a rozhodovania o jeho kasačnej sťažnosti (bod 6).

22. Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 311/05, I. ÚS 241/07) konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Ochrana ústavou garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

23. V danom prípade mal sťažovateľ právo uplatniť námietku zaujatosti sudcov najvyššieho súdu (§ 90 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP), čo evidentne neurobil.

24. Právoplatné rozhodnutie všeobecného súdu o námietke zaujatosti je spôsobilým predmetom ústavného prieskumu vo vzťahu k základnému právu na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny.

25. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny nenamietal.

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 144/2004 Z. z. o ústavnom súde], pre neprípustnosť [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 144/2004 Z. z. o ústavnom súde], ako aj z dôvodu jej oneskoreného podania [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona č. 144/2004 Z. z. o ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) možno vyvodit', že pod ochranu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (IV. ÚS 382/09, I. ÚS 5/02, rozsudok ESLP vo veci A. B. proti Slovenskej republike zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru, rozsudok ESLP vo veci Fischer proti Rakúsku zo 6. 5. 2003, č. 27569/02 a odkazy v tomto rozhodnutí), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [pozri aj SVÁK, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina : Poradca podnikateľa, 2003. s. 370 – 371, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci Callaghan proti Spojenému kráľovstvu z 9. 5. 1985, Décisions et rapports, č. 60 (IV. ÚS 403/09)].

28. Najvyšší súd napadnutým uznesením nerozhodoval o právach sťažovateľa majetkového charakteru, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu